

„Näitelawa“

Esimene

Eesti teatri-, kunsti- ja kirjanduseajakiri.

Piltidega.

Wastutaw toimetaja ja wäljaandja: **S. A. Parmi.**

Näitelawa ilmub kord nädalas.

Tellimise hind:

Aasta peale postiga	5 rbl. — kop.
$\frac{1}{2}$ „ „ „	3 „ — „
$\frac{1}{6}$ „ „ „	1 „ 60 „
Aasta peale postita	4 „ 60 „
$\frac{1}{2}$ „ „ „	2 „ 50 „
$\frac{1}{6}$ „ „ „	1 „ 30 „

Kuulutuste hind:

1 lehekülg	20 rbl.
$\frac{1}{2}$ „	10 „
$\frac{1}{6}$ „	5 „
$\frac{1}{8}$ „	3 „
Nonpareille-rida 5 kop. $\frac{1}{8}$ lehek. laiuses.	
Aasta, poole aasta ja kuu aja kuulutuste hind kokku- leppimise teel.	

Üksik nummer 15 kop. — Adressi muutmise eest 20 kop.

„Näitelawa“ tellimisi ja kuulutusi wõetakse toimetuse kontoris, Tallinnas, Wene uul. № 16.,
endises A. Laurmanni trükikojas wastu.

„Näitelawa“ proowinummer saadetakse kahe 7-kopikalise postmargi eest koju kätte.

Kontor on awatud igal äripäewal kella 9 homm. kuni kell 6 õht. Kõnetunnid igapäew, kella 12—2 l.

Liht- ja rahakirjade adr.: gor. Ревель, Редакция „Näitelawa“.

„Näitelawa“

Esimene

Eesti teatri-, kunsti- ja kirjanduseajakiri.

Piltidega.

Wastutaw toimetaja ja wäljaandja S. A. Parmi.

Sisu: Naisterahwas näitelawal Kroonika: Oktobrikuu ülewaade jne. Divertissement: Marmeladowi jutustus (lõpp). Näitemängukursused: Näitekunstiabiits Zürichist. Tõtt ja nalja. Elulood: Olga Muna. Anna Alt. Postikast. Pildid: Olga Muna. Wabastatud Prometheus.

Naisterahwas näitelawal.

Naisterahwa ühediõigusluse küsimus on juba aumugi teistsõnna arwamiisi kütkestamas. Sellest on ka teadlased paljugi kordasid peaaegu jedasama ütelnud, mis mina siin kohal ütelda tahan, ja jee wole mitte mõni ajalohane referat, waid nagu siisjehatujeks minu tööle. Naisterahwa ühediõigusluse küsimust harutawad juristid ja teadlased igafuguste motiweritud seaduste najale toetades, kuna mina asja peale terve mõistusega, kui inimene üleüldse, waatan.

Sellejarnased otjustused, mis mitte teadusliste motiwidega ei rehtenda, on minu arwamiise järele kõige paremad instinktilised eluwalgused meie praeguses realitmas. Ja meie wõime ka näha, et ajakirjandus, kas meil wõi mujal, mitte üksi siin spetsialistide arwamiisi ei küsi, waid iga inimlikku ainet hindab.

Mina seijan iga inimese ühediõigusluse eest kõige piinlikumal mõttel, ega eranda siit naisterahwast... Naisterahwastele ei taheta mitte jellewärsst kõigi õiguseid anda, et tema nendega midagi peale ei õskawat hakata. Mina aga ütlen, et tema nendega wabest paremine hakkama saab kui meesterahwas, — et hästi klamerit mängida, jelleks on harjutust waja, aga mille peal ennast harjutada, kui wole muuifariista ega nootiid.

Täitja umalus oleks arwata, et naisterahwas wabest mõistuse poolest nõrgem on kui meesterahwas... Naisterahwaste seas on kuuljaid

walitsejaid ja teisi olnud, wõi kes ei tunneks Sofie Rowalewskajat, proua Bartelot wõi Georges Sandes't, Georg Ellioti ning proua Curiet. Mitte asjata ei ütle Prantjuse wana-jõna „Cherchez la femme“. Wanajõnades on ikka tõeterad peitunemas ja tähendab, et wanarahwas naisterahwast kui idealitjemalt kõrgemal ja faktikalijelt ülemal pool seiswaks olewujeks peab. Müüid aga on näitelawaline nais- roll kuni etteütlejani tõngatud. Ühediõiguslus teeb teda wastutawaks ja tagajärg olgu kõige inimliku ideal.

Kardetakse, et siis, kui naisterahwale kõik õigused anda, ta oma perekonna maha jätab, lapjed jaatusse hooleks usaldab jne.

Misparast? Õiguste olemine ei tähenda veel jeda, et neid ilma piirita tarwitataks. Kui meil kõigil näituseks luba on kujukil jalutada, siis ei tähenda jee ju veel jeda, et meie ikka ja alati ainult jeal jalutame ning teised kohad ja tänawad täitja tühjad on. Ei — naisterahwas ei jäta mitte oma perekonda, oma lapji maha.

Kõik naisterahwad, kelledele jee juur elukutje on antud, et nad perekonnaemad on, austawad oma elukutjet üle kõige, ja küjugeid naisterahwaid on $\frac{1}{100}$. Meesterahwastel on waba wõimalus nendesjeseamadesje tööharidesje tööle hakata, mis jemiajani naisterahwaste töö on olnud, nagu õmblemine, majatalitus, lastekaswatus, uite ilmatodanikkude wastuwõt-

mine jne., aga ometigi pole mitte kõik mees-
rahwad kofad, rätsepad, pedagogid ega ämma-
kohustetäitjad. On ju ilmas veel nii palju ka
teisi elukutseid. Perekonnafolde wahipidajaks on
ja jääb armastus, mis ijegi meest koju kutsub,
jellele järgneb kohustus, maitse, oma terwise eest
hoolitsemine ja teised mõjud. Meed kõik on
perekonna hea elu algatuse genied.

See oleks kõik, mida ma ütelda tahtsin. See
on terve mõistetuse otjustus, lihtne, aga ilma
asjaliste tähendusteta.

Naisterahwa ühesõigusluse juurdleb ka teadus.
Näituseks eitawad mitmed praegused teadused
teorialiselt naisterahwa ühesõigusluse. Nga täitsa
parallels olles tuleb meil oma pilku ajalooõsje
heita, meil tuleb enneajaloolisesse legendalisesse
inimesejuo tekkimiseaja hõmarustesse tungida,
mytholoogiasse — ja siis awaneb meie filmade
ees koguni teine pilt naisterahwast, ijegi jeda
wõib näha, et ka nendes naisterahwad mees-
rahwastega ühe järje peal seisivad, milledes
praegused teadused naisterahwa wõimist eitawad.

Ajalooline uurimine näitab, et naisterahwas
wanal ajal peaaegu kõiges tegewuses mees-
rahwaga ühe järje peal seisis ja ijegi seaduse-
andlisi ettekirjutusi korraldas. Wäljawõte on
lihtne. Naisterahwas on inimene ja temale
antagu wõimalus kõike jeda teha, mis inimesel
luba on teha . . . Wäite ja nõrk meesrah-
was ei juuda mitte jeda teha, mis juur ja
tugew mees teeb. Meesle eesõiguseid andes
ei waadanud seaduseandja mitte inimese keha-
tegemise ega tegewusewõimu peale, waid tema
juhtnõbriks oli aga sugupool (meesinimene).
Tema mõttes seisis aga meesrahwas — kas
see tugew wõi nõrk, rumal wõi tark ehk wahwa
on — see ei puutunud asjasse, kõik eitawise-
aktid heideti kõrwale.

Kõige palistaudsemgi ajalooline uurimine
näitab, et wanal ajal lugu teine oli. Meie
wõime näha, et naisterahwad ka nendes tege-
wuseharudes tublid töõjõud oliwad, mida nüüd
aga meesrahwaste ainuõiguseks loetakse ja
milledest praeguse aja naisterahwad eemale on
tõrjutud — ja niisugusest asjast jutustab
ijegi juutide ajalugu (piibel) legendalisi lugu-
jaid.

Ragu lugejad veel mäletawad, oli meil Wene-
maal hiljuti naisõiguslaste kongress, kus ka
paljudki küsimused läbi wõeti, aga naisjahimees-
test ega naisõijameestest polnud juttugi. Nais-
jahilistest leiame ainult graveuredelt kätteid, kus
naisterahwad kawaleriisid jahil jaatfiwad, kus
nad ilusamad accefoirid oliwad — kus jahid
naisterahwaste auks toime pandi. Naiswõitlejaid
wõime meie nüüd veel ainult operettides ja
farcedes näha. Ijegi koranis, mis, naisterah-
wastest midagi teada ei taha, leiame meie ju-
tustusi, kus naisterahwad kui ijamaa kaitsejaid
küdetakse ja nad ühes meesstega kui kangelased
lahinguwäljale läsfiwad ning — langefiwad.

Põhjamaalaste jagad (mytholoogialised skandi-
nawlaste muinasjutud) ja hommikumaalaste
legendad kirjeldawad naisterahwaid, kes mees-
rahwaste seas esimejed lahingukangelased ja kabe
wae wõidu otjustajad oliwad.

Seal on ilus Hurdaferid, kes Boraboni ene-
jega wõitles ja tema ija wangi wõttis. Kuningate
raamatuse jutustatakse jellest naisterahwast kui
wäepealkust ja tõsetakse tema ilu taewani.

Kui praegused teadused naisterahwa jõuetu-
sest kõnelewad, siis jutustawad ajaloolised epi-
jodid jällegi tema wõimijest, ja minu arwamise
järele ei wäienda nende epijodide tähtsust
jugugi mitte see legendlus, mis nendest wästu
muiganeb. Legendad on siin stiliseerimaks tegu-
riks ning näitab nende eluawalduste ijeloomu.
Ma tahaksin siin ainult ühte — Montaine ilu-
jamat epijodi meelde tuletada, mida ta oma „Es-
sais“ jutustab.

Meiser Conradi, jutustab mõtteteadlane, wõt-
tis Bayeri wiirsti Guelfi pealinna ära ega taht-
nud wangiwõetute kõige ilmsülitamaidki palweid
täita ja lubas ainult naisterahwaid linnast wälja
minna ning endiga jeda kaasa wõtta, mis neile
kõige armjam on, ja mis oli jelle tagajärg? Nad
wõtsiwad oma mehed, ijad ja pojad kottidega
õlale, niisama ka wiirsti enese . . . Sellel epi-
jodil ei puudu ijegi meie aja kohta tema iim-
boliline tähtsus. Tuleb külasse wõi meie keft-
ringkonda filmata, ja jagedaste wõime näha, et
naised oma mehi seljas taluwad — neid toida-
wad wõi perekonda toita aitawad.

Ma usun, et meie seas praegusel ajal kül-
lalt inimesi on, kes muinasluulelisi legendaid
ja praeguseid farcefid tunnewad, milledes jõjaka-
test amazonidest jutustatakse.

Praegused teadlased piinawad naisterahwaste
kehalikust nõrkusest juttu teha, aga minge külasse,
ja teie ees on koguni teine otjustus, waatame
wanasse Rooma, ja meie näeme, et Rooma
naisterahwad endid gümnaastikas harjutasiwad
ja gladiatoririuetes loorberisid noppisiwad.
(Juwenal VI, lhf. 246—247.) Irfirijuse arenades
näitawad meie mehed oma atletiojauust, aga
on ka naisterahwaid-jõufangelasi ja teisi, ning
nii jääwad teadlased naisterahwa kehalikku nõr-
kust paljastades liiwa peale. Njalooõsje tagasi
põõratuse tunneb igauks Jeanne d'Arce, kes oma
ijarraad waenlaste käest wabastas.

Wegade iugawijest tõuseb meie ette targa
jumala Diana kuju, see jahijumal, kes jaagi-
rohtuse eest hoolitsemise pidi. Kusjalt kujutawad
teda kujuraujad, maalimijstrikud ja ka muinas-
luuleline legenda. Misparast on aga jahijuma-
lanna? Kas see küllalt oma eest kõnelew ei
ole! . . . Sellest paistab wälja, et neil aega-
del, kus jahipidamine ja lahingutelõõmine täht-
samad tegewuseharud oliwad, naisterahwad
meesrahwastega kõike „head“ ja „kurja“ ihi-
sest jagasiwad.

(Järgneb.)

Wäljamaalt.

Berlinist. Sakjamaal pühitjети 26. okt. luuletaja Johannes Friedrich Schilleri 150-aastast jännipäewa pidulikulult. Njalehed pühendasiwad laulikule pikki kirjasiid.

Leipzigist. Hr. N. Tobias, meie edajirühkwan, anderikas muusikamees, andis reedel, 29. (16.) oktoobril, Leipzigis Saani kirikus sealjete paremate solistidega — proua Martha Rudert'i (soprano) ning prl. Maria Wirth'i (alto), meeste- ja segafoori kaastegemisel waimuliku kontjerdi, milles hr. Tobias end oma tegevuses kui komponist ja orelikunstnik esimest korda wäljamaa muusikailmale tutvustas. Sel puhul kirjutatakse hr. Tobiasje kohta wäljamaa ajalehtedes muu seas järgmiselt: „Hr. Tobias (Dartust) esitas end siinsel esimesel kontjerdil kui anderikas helilooja. Tema helitööd — üks meestefoori ja orelil jaoks komponeritud Largo ja niijama ka 42. ja 84. Saaweti laul — ilmutasiwad head koolitust, muusikalise periodi tundmist ja muusikalist loowejõudu, mis küll ka juuremate ülesannete täitmiseks kohajed jundawad olla. Hr. Tobias kandis weel Bach'i „F-dur toccata“ ja Mozarti „Drelifantasia“ orelil ette ja ilmutas ka jelles wallas häid külgejid, mis muusikalises arjaamises, registrikombinatsiooni tarwitamises ja peenikejes mängutehnikas jümpatlikult kuuldawale tuliwad. N. Tobiasje oratorium „Jonas“ kantakse 19. nowembril Andreaše kirikus komponisti enese juhatusel esimest korda ette. Silase kontjerdi järele otjustades on põhjust jeda ettekannet põnewalt ootama jääda.“

„Pwlt.“

Barisist. Nende päewade sees luges Henri Kotjchild oma tuttawatele kirjanikkudele ja artistidele oma näitemängu ette, mis udustes wärwides praegust Brantjuse jeltskonnaelu pilditab.

Italiast. Wene Keisri Italias külastajigu puhul pandi keisriloskis Italia kuningas joowil komponist Mascagni poolt kontjert toime. Ette toodi „Gounod' jere nade aaria ooperist“, „Giconda“, aaria ooperist „Fris“ (Mascagni), aaria ooperist „Hamlet“ (Thomas), kwartett ooperist „Rigoletto“. Saulmas oliwad lauljannad Tetinella ja Farnetti ning kunstnikud Glasfi ja Ruffo. Alaweril mängis Mascagni ise.

Florenzist. Teatriline skandal. Nende päewade sees tuli „Polytheani“ teatris Bejilia tragöödia ettekandmisel järgmine skandal ette: Näitleja Grasso lõi oma wastasmängijale nii tugemaste öla pihta, et põueoda jelle käest ära põrtas ja waatajate jekka kullus, millest lärm tõusis. Põueoda kullus otjapidi ja haawas õnneks tedagi publikumi jeast ölast kergelt. Haawatu naabrid tõstfiwad needmiste ja jajatamistega põueoda üles ja wiskajiwad näitelawale, jellest, et Grassot trehwata. See kargas hoobi eest

kõrwale, wöttis põueoda, murdis pooleks ja põbras emast andekspaluwalt publikumi poole, ning palus jeda iifikut näitelawale tulla, kes haawata jai. Näitelawal jundles ta teda 50 korda, millega köit rahule jäiwad.

New-Yorgist. Siinene (j. a.) Gesti pidu New-Yorgis on 7. now. u. k. j.

Pidu programm on rikas ja mitmekesine. Peale koorilaulude ja kõnede kantakse hr. E. Dja juhatusel naljamäng „Boijsmehed“ ette. Kuigi iel näitemängul ideelik wäärtus puudub, jiiiski on ta lõbus ja igaweste naljapakkuw. Arwatawaste wdetafe pidust elawalt ja rohkel arwel öja. Nagu kuulda, tahta mitmed pere-konnad New-Yorgi läheduses ölewateft linna-destki pidule jöita.

Wenemaalt.

Peterburist. Pealinna kunstiajakirjad laulawad nutulugujid alama rahwa elu mittekujutawate näidendite üle ja joowitawad, et dramaturgid ka külaelust oma toodetele aineid wdetafiwad

— Praegu lõpetawad trükkiseaduse eelndu kokkujeadmist. Nowembri esimesel poolel antawat eelndu ministritenduteguse ja weel enne jõulu riigiwolikoguse. Köige raskem ölla eelndu kokkujeadjatel ajakirjanduse järele walwamise küsimusest üle jaada. Jääks ajakirjanduse järele walwamine administratsiooni esitajate kätte, siis tähendaks jee, et prowintsis isprawnikud ja stanowoipristamid tjenjuri kohuseid peakfiwad täitma; kuid neid ametnikka ei wdö jügugi küllalt asjantundjateks niijuguse wastutusrikka ameti jaoks pidada; siis ei öleks ei walitjusele ega ajakirjandusele kindlustust, et nende kasud öieti kaitsetud on. Ajakirjanduse prokurori järelewalwuse alla andmine öleks kindlam, kuid jeda on raske tegelikult läbi wiia, jeeft et prokuroriametil oma praegusegi tegevuse jures tööd öleaar on. Sellepärast on öffagi tarwilikuts armatud ajakirjanduse järele walwamiseks eriametnikkufid ametisje panna. Kuid jelleks on jälle rahaliseft küljest palju takistust.

Uues eelndus pandawat öeäranis pornografija (nilbe kirjanduse) wastu wdöitlemise peale jüürt rõhku. Selle kohta ölla trükkivalitjuse peaillem Bellegarde öeäralise jeletuskirja walmitstanud, milles pornografija wastu wdöitlemist wäljamaal kirjeldatakse.

Pornografija eest määratawat karistujeks rahatrahw.

Trükkiseaduse eelndu põhjusjooned ölla järgmised:

Njalehtede awamiseks teatamise kord, tjenjuri ärafaotamine; wäljaandjad wastutawad rahatrahwiga, toimetajad aga peasjalikulult wangistusega. Waletede eest jätetakse karistused alles, kui neid teateid meelega on laiali laotatud; öe-

äransis walwatakse waimuliku kirjanduse järele, piltide eeltsejuri kaotatakse ära.

— Nagu Wene ajalehed kinnitawad, hakkab Fortuna Leonid Andrejewile jelga pöörama. Tema uuemad näitemängud kukuwad üks teise järele ja nüüd jüüdistatakse teda koguni weel plagieerimises Sarnaje jüüdistustega astus keegi noor kriitikus oma ajakirjanduslikes lektšionis moodja kirjaniku wastu wälja ja kinnitas, et „N a t h e m a“ midagi muud ei ole, kui ära- kiri wäikeste muudatustega Gardina piece'it „Satan“. Tähendatud näidend on kümne aasta eest kirjutatud ja autor on ammuigi juba „jeal ilmaš“. Gardina näidend algab niijama kui „Anathemagi“ taewaelanikkude prologiga, ja kirj- wain mängib siin juutide jeas rolli, ning siin ja jeal figureerib „Keegi“ jne. — Wahet on ainult detailledes aimata, kuna näidendi fondi- tawa, motiivid ja theema kahtlemata plagieeritud on. Siit jelgub ka see põhjus, miks mõned wäik- jemate linnade näitelawad „Anathemat“ ette ei tahtnud tuua — Gardina näidend on wäike- linnades wäga hästi tuntud, ja nii ei tahtud publikumile awalikku plagieerimist näidata. Kriti- kus nõuab Leonid Andrejewilt tungiwalt wastust.

Teine Leonid Andrejewi uuem näitemäng „E n j i s“ (Анфиса), mille sijuks kangelase kolme de armastamine on, on jällegi puhast plagieerimist, ja jelle juhet on Valerian Brüsjowi jutustusest „Dešjed“ wõetud. Tähendatud jutus- tus ilmus 1907. aastal Moškwas kirjastuseäri „Skorpion“ wäljaandel „Semnaja osji“ kogus „Keegi“ tuntud draamakirjanik nõuab ka jelles plagieerimises Leonid Andrejewilt wastust.

— Pealinnas oliwad nende päewade jees Wene kirjanikud koos, kus otjuseks tehti, et ilma nende lubata töösid tõlkida ei tohi, wastasel korral on kohtu läbi taju nõudmine, konferentši otjused on 1. oktobrišt alates j. a. maksiwad. Ka wäljamaaga astub Wenemaa ühendusesse, ning konferents paneb wäljamaa asjus oma plaani kinnitusele.

— Kuulus lauljanna N. D. Wjaltšewa pa- neb üle-we emališe ringreisi toime ning tel- lis omale jelleks jalongwaguni, kus ta kogu reisi aeg wiibib, ka on jelles köök. Raudtee- waitijulele maksjab ta jelle eest 7000 rbl. Sar- nane wäljaaste on Wenemaal uudis. Teised kuulsused, nagu Sarah Bernar, Adelina Patti jne., on mujal jagadaste fogu ringreisi ajal oma jaoks üüritud waguniši tarwitamud. Wjaltšewa tahab umbes 40 linnas konfertsiid anda. Tallinnas astub ta börsejaalis 10. ikp. üles

Moškwas. „N a t h e m a“ kullus täieste läbi, mille tõttu kirjanik haigeks jäi ja oma mõi- jõidit.

Lätimaalt.

Riiast. Riia Läti jeltši nõukogu on oma wiimajel koosolekul teatri eelarwe kinnitanud, mille järele teatri defitsit 5200 rbl. on. Nagu „Rig. Riwise“ teatab, otjustatud linnawalitsujelt abiraha kõrgendust paluda. — Et jeltšimaja ehi- tamise jatkamijeks raha muretjeda, otjustati Wein- bergi ettepanekul 5½%-protšendilijed wõlatähed wälja lasta, mis 10 aasta jookšul kustutamisele tulewad.

— Riia kirjanikkude- ja kunstnikkudejeltši koosolekul on, nagu „Riish. Now.“ teatab, „Rig. Rundschau“ toimetaja Dr. Paul Schiemanni ettepaneku teinud, et Riias köikide rahwaste tarwis üks ühine ooperimaja ehitataks, jelt et jellešt, kui draama ja ooper ühel näitelawal üheskoos paigunewat, mõlemad kannatawat. Ettepanek leidnud üleüldišt heakskiitmišt.

— Läti laulupidu wastu, mis tulewal aas- tal toime pandakse, tehtakse, nagu „R. Westn.“ teatab, Läti progressiwlistes ringfondades kihu- tusetööd. Wiimajel ajal on laulupidu ärapida- mise wastu ka oja baptistlasi üles astunud. Nende ajalehed „Draugs“ ja „Ewangelisšs“ mõistawad laulupidu usulijelt waatekohalt hukka ja näewad jelles ifegi baptistlaste hingeõnnis- tusele hädaohtu. Sellegipärast on kolm baptist- laste laulukoori laulupidust lubanud oja wõtta. „Bolt.“

— Riiga kawatjetakse ligemal ajal uut Läti teatrimaja ehitama hakata, mis 1600—1700 inimest enejesje mahutaks ja mille ehitus kuni 400.000 r. maksma lähets.

Kodumaalt.

Dma lugejatele peame teatama, et trü- fikoja omandamise tõttu ja muude ettenäge- mata juhtumiste pärast „Näitelawa“ jaar numbrit ilumumata jäiwad, kuna wiimased numbrid ka kor- ratult ilmušiwad. Nüüd aga hakkab „Näitelawa“ jälle korralikult iluuma, ja et wiimaste numbrite puudumist tajuda, anname lugejatele kuni uue aastani numbrid rohkemalt. Nagu kuulutatud oli, pidi „Anathema“ jelle kuu jees ilmuma hak- kama, et aga näidend Wene kirjanduses „läbi kullus“, siis ei maksa ka meil teda awalbada, ja jelle ajemel hakkab tulewase numbriga Gerhart Hauptmanni „Hannele“ ilmuma.

Tallinnast. Pühapäewal 1. nowembril j. a. etendati insžener Karl Lutheri rahwamajas hr. Julius Rojsfeldti juhatusel esimest korda „Meie elupäewad“, Leonid Andrejewi näitemäng 4-waatuses, Cesti kelde toimetanud Aug. Kuus- mann. Mis nimetatud näitemängu kohta wiib ütelda, ütleme ainult, et Cesti näitemängudelogu

jällegi ühe parema wenelaste näidendi juurde on saanud. Ettekandmine oli igast küljest hoolas ja mõjuv. Jääranis tunderikkalt etendatiwad oma osajid pr. Luette Kõrksfeldt (Eudokia Antonowna) ja pr. Mainu Anto (Olga Nikolajewna, tema tütar), ka brd. S. Kõrksfeldt (Dnufri) ja A. Kuuskmann (Gluhowitjew) täitsiwad oma kohuseid hatatusest lõpuni alataja õiges ja mõjuwas toonis. Rahwast oli näitejaal täis.

Paide Hans.

— Wiimajel linnawolikogu koosolekul otustati „Estonia“ jeltfi palwe, temale teatrihitamiseks antud maatükki „Estonia“ teatri osajühijusele edasi anda, mõnede teadete puudusel edasi liikata.

— „Estonia“ kõrtji mustuje asi oli hiljuti rahukohtus harutada, kus kõrtsnik Aruus 16 rbl. trahwi eht 4 päewa aresti mõisteti.

— Tallinna Eesti teatridirektori hr. Pinna asi oli hiljuti 4. rahukohtusaos harutujel, kus teda kakeluses ja löömises süüdistati. Süüdistaja ei jaanud oma süüdistust tunnistajate puudusel ülewal pidada ja nii siis, tunnistas rahukohtunik hr. Pinna süüatks.

—t—

— Udwofat Deemanti, endise „Ludiste“ ja „Wirulase“ toimetuse liikme Kõljari ja Nt'i (Humori) süüasjad on siinjes sõjakohtus harutada.

— Nagu „Wrl.“ teatab, on tuntud siinne kõnemees Aleksander Tamur tema korteri läbiotsimisel Wladimostokis kinni wõetud.

— Eesti kunstijeltfi eestseisuse liige Peeter Parikas jõitis „Wrl.“ kuulmift mööda neil päewil wäljamaale, et enmast geografiakunstis täien-dada. Ta mõtleb Berliinis, Münchenis ja Wienis pikemat aega peatada.

— Uue teatrimaja ehituse asjus wiibis Soome arhitekt Lindgren februaril 7. mfp. siin, et maja-plaani lõpulist walmistegemise pärast läbi rääkida. Lindgren lubanud plaaniid 1. aprilliks 1910 täieste walmis teha.

— **Pärnu.** Pärnu Eesti teatrimaja kohta, mis „Endla“ selts ehitada planitseb, kirjutab „Wrl.“ Plats on selleks linna käest wõetud, maja plaan walmistatud ja Riiga kinnitada saadetud. Miiast on jeltfile teatatud, et mõned wäikesed muudatused plaani juures ette tulewad wõtta, nii näitu-

jets trepiastmed peawad kõik ühelainjed olema, kuna nad plaani peal teijest äärest kitzamad on, nagu jee praegu mitme teijegi saali juures ole-mas on, jne. Soowitatud muudatusjed tehtakje kohe ära, ja siis on plaani kinnitamist oodata. Teatrimaja tuleks Pärnu kohta arwates, wäik-jema rahalise jõuga rehendases, kaunis kena. Saali juurust, mis teatrimajas peaaži on, näita-wad järgmised arwud: pikkus 82, laius 42 ja kõrgus umbes 26—27 jalga. Näitelawa süga-wis 35 ja awaus 28 jalga. Saalis on ka kooripealne, mis aga ettekannete kõlamine pärast mitte juur ei tehta, kuid lähedalt arwates fiiski üle 200 inimejele ruumi pakub. Parandatud plaan kinnitati ära ja ehitusega hakatawat tule-wal fewadel peale.

— „Wanemuise“ näitejeltskond teeb meie linna külastkäigu ja etendab siin Eesti koolijeltfi jaalis 11. nowembril K. Hauptmanni 5-waat. draamat „Ephraimi tütar“ ning 12. now. L. Hingengruberi 3-waatuslijst rahwatükki „Misti-tegijad“. Tartusje tagasiõidul. 13. now. eten-datkje wanemuislaste poolt Mõisakülas hr. Kõwa jaalis „Mistitegijad“.

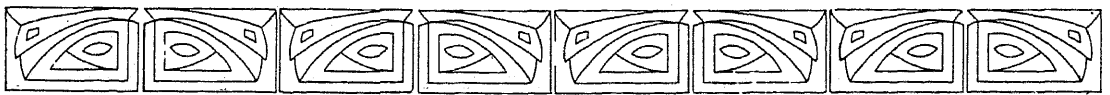
— **Wändras.** Nagu „Wrl.“ teatab, on Wänd-ras 13. septembril haridusejeltfi üleüldine koos-olek otjuseks teinud muusikatööri ja näitejeltskonda ajutada, kus näitlejad kindla palga saak-siwad.

— **Puresaarest.** Siinne „Eesti Selts“ on oma ta-wije pidudeplaani kindlaks määranud. Selle järele on jeltfil weel 2 suuremat näitemängu endijes Bürgermusje jaalis. Nimelt 25. mfp. Georg Engeli draama „Sadamas“ ja teisel jõulu-pühäl, 26. detsembril, naljamäng „Kongaija“ ning 4 perekonnadhtu — 4. oktobril, jeltfi aastapidul, 8. ja 29. nowembril ja 13. detsembril. Perekonnadhtute jissjetulekumafjuts on määratud, wõerastele — meester.: 40 ja naister.: 25 kop., jeltfi liikmetel ja tegelastel priitabtlit mats hõberahas. Peale selle mõeldatje nowemb-ris juuremat kontjerti toime wõtta ja etteluge-mistega lähemal ajal algust teha. Hariduse-osaafond pani juurema ülesaareliste kirjanduslike koosoleku toime, arwatawaste oktoobrikuu teijel poollel. Talwel pandatje jeltsimaja muretjemijeks bazar toime.

„Saarlane.“

Bürihist.

Proletarlaste kunstnik Eduard Sõrmus. Doome jelle kirjelduje „Rahwa Päewalehe“ järele. — Et meie kodumaa poegi ka wäljamaal tuntakse, jee õnn saab wähes-tele osaks, kuid üks nendest wähesest on wiulikunstnik Eduard Sõrmus, kes kui proletarlaste kunstnik üleüldijelt tuttawaks on jaanud.

Siljuti Zürichis antud kontserdi puhul on mitmed Italia ja Saksa lehed kontserdi kohta kõige wainustawamat kiitust awaldanud ja oma weergudel kunstniku pildi toonud. Alwaldame siin ühe wäljalõike siju, mis meie jõbralikul kombel lähemate tuttawate poolt kätte on jaadetud; kahjuks pole wäljalõigete juure lehtede nimesid üles tähendatud. Üks jafakeelne leht kirjutab järgmiselt:

R a h w a k o n t j e r t, jelle jõna kõige paremas mõttes, pandi 26. septembril Zürichis, Püha Jakobi kirikus toime. Tõõliti oli kõigist linnajagudest juurel arvul kokku kogunud, et wiulikunstnikku Eduard Sõrmust kuulda. Et ka kõige kehweematel nõimalik oleks kontserdijst oja wõtta, oli peasetähe hind koguni madal määratud. Ja kuulajate hulkaudel, kes astustita poolest linna kõige parema kiriku ruumisid täit-
sivad, ei olnud põhjust kahjatjeda, et nad tulnud.

Siin oli kõik hoopis teijiti, kui meie harilik-
kudel kirikukontserditidel. Jga ettekande lõpul täitis mürijew kiiduawaldus ruumi. Miks ei pidanud jee mitte kohane olema? On siis kirik just ainuke koht, kus armastatud kunstnikule eht laulukoorile ettekande eest tänu ei tohi awaldada? On jelleks ainustki tõijst põhjust olemas, kui jüda tundmiste pajjul üle keeb ja kied loomus-
junnul liikuda tahawad, kirikus end jellest tagasi hoida? — Meie näib, et harilik jurmawaukus kirikukontserditidel ammu äraiganenud, puine papi-
walitjuseaja traditjion on.

Weel midagi uut pakuti siin. Kuna kiriku-
kontserditidel kõigkenne kriitlikku palwewainu wrelimängu läbi kuulajate jeeas äratatakse, jündis jee siin hoopis teijiti. Kunstniku Wene kaaslane Jda Karwilowski (?) pidas siisejuhatusjeks wainustat-
tud kõne, aine üle „Kunst ja proletariat“; ta näitas, et ka tõõlistel kunstijst arujaamijeks ja edajarendamijeks kõrgeid huwisid on, ta nõudis oma-kõnes, et kunst rahwalikuks jaaks, et rahwa-
kontsertijstid juurel hulgal organijeeritaks, Kunsti ei poa mitte toreduseasjaks pidama, waid rahwa
wainlije kaswatuje abinõuks.

Ja nüüd astus — mitte pidukuuks, waid

lihtjas tumedas ülifonnas — kahwatanud näoga noormees, wiulikunstnik Sõrmus, ette. Ta mängis peast ning ilma jaateta. Beethoveni jonates inestajime meie kunstniku küpse tehnikat, Bach'i aarias meelitaw-õrnu helijstid ja kaajatistuwat pajsumist, von Wienawski legendas widis-
tawat kahekeelelist mängu ja waba toonide üle walitsemist, Herada hällilaulus jüdamepõhjani tungiwaid sõtehelijstid. See oli läbi ja läbi ijejeisjaw ja määratu kunstianne, mis hinge kinni pidades kuulawa publikumi ees end wälja laotas.

Kunstnik Sõrmusel on tähelepanemijewäärt täielik tehnik ja jügew tundmisteilu; tema mäug, wabel kirgline, wainustaw, wabel kui rahulijelt laeneid weeretaw ojafe, kijub alati kaaja, ta on ihu ja hingega mängu juures, tema terwe olemus julab imeilujatesje, juurepäraltistesje heli-
desje, mis wiulilt kajawad. Weel iial wole meie Chopin'i leitamarssi nii jügew-kurwakt, nii hingepõhjani pörutawakt kuulnud, kui jel õhtul Sõrmuse wiulilt.

Noor kunstnik on enesjele kiiduwäärt ülesande teinud: ta tahab oma wõimijst kehwelele wendadele pühendada, kellel midu ju wõimalik pole juure meistrjste tõõjid kuulda ja ennaft kunstis harida. Siisjetulekuteest hoolimata tahab ta prole-
tariadi teenistusesje jääda, kelle wiletjusi ja hädajstid ta ije ühes kandnud. Saagu ta weel tuhandeid jüdameid oma mänguga rõemustama, jee kaunihingeline ja anderikas noor kunstnik! —

Nõnda ühe wäljamaa lehe weergudelt Sõr-
muse kohta. Kui meie jeda meelde tuletame, misjuguje joojuse ja wainustujega mõne aja eest Daani ja Rootsi lehed Sõrmuse kontserdijst kõnelesiwad, mida jee Kopenhagenis andis, siis ei wõi meie nende tunnete üle kahelda, mis kirjatijki autori julge juhtinud. Meie tahame ühted olla oma kodumaa poja peale, kes juure raskustega wõideldes kunstilmas jarnasjele täiu-
jele on jõudnud ja oma juure wõimijst nüüd mitte hiilgawa kulla eest jelle ilma wägewatele ei ilunuta, waid oma kehweimate wendade kesjele alla jääb, nende kesjele, „kelle wiletjusi ta ije läbi elanud“. Ja, puuduist on kunstnik kannat-
tanud, juure puuduist. Alles käesolewa juure joojful teati kunstniku tuttawate ringkonnas kodu-
maal, et kunstnikul midagi jüüa pole, ja taheti wabatahtlijst korjandujst toime panna.

Kunstnik Sõrmus on kui politikajüüdlane Peterburis mõnda aega kinni istunud ja elab nüüd põgenejana Schweitsis.

Zõtt ja nalja.

Zurichi kaamelid.

Utsalehtedes teatati hiljuti, et jõukangelane Zurich oma Eäänemaa sõbrale kaks kaameli on saanud, mida ta ije Berja schahilt kingituseks oli saanud. Mõnebed fartus, et „fõrbelaewad“ mehe waefeks sõwad, wole, nagu „B. Post.“ teatab, mitte käide läinud. Eäänlane hakanud kaamelitega mõõda laatafid kaima ja neid raha eest naitama. Hiljuti olnud nad Wändra laadal. Niiüd juh-tunud aga niifugune lugu, et Kärgu pagari hobune kiiirafaktej loomadest ehmatanud ja kõige perentehgei kraawi läinud, kus wiimane oma küljekõndi kaffi muredu-nud. Kuigi kiiirloomad perentest waefeks ei sõd, on rendega, nagu näha, natute pigi omeligit.

Alhwi feel.

Mõni aasta tagast sai professor Garneril Ame-riksas õnn oaks, ahwiid feelt ära õppida. See jüüdis järgmisel kombel: kui ta ahwiid puuri teife ahwi lastis, hakkajiwad need jooksma ja igaiüks häält tegema. Garner oli kindel, et siin päris räikimine iiks-reise mahel on, ja tõi fonografi ehk kõnemašina, mida ta ahwiid lähedale pani, et pärast kodus kõnemašina abil neid häält kuulda lasta. Pärast lahutas tema kaks ahwi, ifaje ja emafe, kes eluaeg ihes puuris olnud, ära ja wiis kõnemašina emafe juurde; kui tema küll feal oli olnud, wiis tema kõnemašina ifase juure ja rääkis selle abil need sõnad, mis teine ahwi oli rääkinud. See oli hafatuses ehmatanud, kuid hakkas ka wiimati wästu rääkima. Kui ta nii mitu korra katseid oli teinud, õppis ta wiimati wälja üttema, ehk see küll inimesel wäga raske on. Pärast hakkas ta sõnadest aru saama ja nende tähendusi. Esimene sõna, millest ta aru sai, oli piim, selle järel: toit, ilm ja käsi.

Kui ta juba teife aastat nende feelt oli õppinud, hakkas tema ahwiidene nende feelt rääkima. Ahwiid inees-tajiwad wäga ja olwad rõõmsad. Ka ihe sõna, mis jurna ehk hädaõhtu tähendab, jõudis ta ära õppida, ja kui ta seda noorele ahwiile oli õelnud, hakkas see wärfema ja ei wõtnud enam professori käest sõõti wästu.

Garner leidis, et ahwiifeles fuini 32 tähte on.

Olga Muna

(warjunimi Lille).

Neiu Olga Muna sündis Peterburis 7. septembril 1880. a., siin teenis ta isa seekord merewäes, oma teonistusest wa-baks saades asus ta jäädawalt Tartu elama, kus ka neiu Muna üles kaswas ja koolihariduse sai. Alles weel kuue-teistkümnneaastase neiuna astus Muna «Wanemuise» seltsi näitemängu tegewaks liikmeks, kus ta ka kohe oma elawa mä guga oma peale tähelepanemist tõmbas, nõnda et peagi tema kätte suuremad elawalloomulised osad etendada anti, milledes Muna hiilgawalt ja kiiduwäärt osawusega ette astus 1897. a. lõpul reisis Muna Peterbari elama, kus teda kohe kohalikudesse näitemänguseltskondadesse rõemuga kui tegewaks osaliseks wästu wõeti, nii oli ta osimene, kes Peterbari «Eesti Käsitöölise-seltsi» esimesel näitemängu-dhtul 26. detsembril 1898. a. Brenko näite-aalis Ernst Pohli naljamängus «Sõda pruudi pärast» Leenu osa eten-das. Neiu Muna on Käsitöölise-seltsi näitemängu etendustest senijani alati kui pea-naljaosade etendaja tegewalt osa wõtnud.

Tema paremad osad, milles tal wastalisi ei ole, on «Poissmehed» Maali osa ja «Maie mõte» Maie osa. Wäga

rahuloldawalt ja meeldiwalt on ta ka Tartus suuremates laulumängudes «Preciosa» peaosas ja «Mängumehe lauld» Liina osas wälja astunud. Oma kõlawa heale ja läbi nalja-toonilise elawa mänguga sünnitab ta alati otsata lõbu, wõib tõendada, et elawalloomuliste ja lustilikude osade peale on Muna otse loodud.

Anna Alt

(warjunimed: neiuna Jung, naisena Martinow)

Eesti näitemängu kaunim dieke Anna Alt sündis 12. mail 1867. a. Tartu ligidal Nõo kihelkonnas potisepa tütreana, käi esiti wallakoolis, pärast Tartus tütarlastekoolis. Tema ilus kõrge heal äratas «Wanemuise» seltsi laulu- ja näitemängu juhataja A. Wiera tähelepanekut Armastus Eesti laula ja näitemängu wästu sütitas tema südant ja pealtkuulajaid ja waatajaid juba tema esimesel etteastu-misel, ilma et ta muusikalist haridust isoräranis oleks saanud. Nii laulmises kui näitlemises oliwad tal iseäralised anded. Warsti hakkas ta ka Eesti laulumängudes näite-põrandal ette astuma, kus talle palju kiitust osaks sai. Aastal 1888, k. i Tartu Eesti näitemängijad Tallinnas külaskaiguetondusi andsiwad, annotati talle tallinnlastelt loorberipärg pealkirjaga: «Eesti näitemängu kaunimale diele». Eesti Kirjameesteseltsi kirjandusepidul 1890. a. sai ta laulmise ja näitlemise eost esimese auhinna. Samal aastal astus ta Tartu maakonna lauaülemaga Martin Jakobsoniga abiellusse, kes ka Eesti laulust ja näitemängus: el-walt osa wõttis. Noorik ei etendanud mitte ainult elaw-loomulisi näiteosasisid, waid ka kurbid. Iseäranis anne oli tal aga kurbade osade peale. Peale mitmekümne wühema näiteosa mäng's ta järgmistes suurtes laulumängudes: «Preciosa» peosa, «Ilumäo piimatüdruk» pealosa, «Korne-wille kellad» Nõmmelil, «Mustlase parun» Saffi, «Fatinitz» Ilona, «Postimees» Fanni, «Udumäe kuningas» Tiina jne.

Suwel enne oma surma waimustas ta oma lauluga Otepea kirikus waimuliku ja Pühajärwe puistikus ilma-likul kontserdil rahwast. Weel kaks nädalat oma surma eel mängis ta «Wanemuises» «Fatinitza's» Ilona osa. 6. talwekuupäewal 1895. a. suri ta operatsiooni tagajärjel, pärast seda, kui ta oma ainukesel kolmeaastasel tütrekesel sama aasta kewadel hauda oli matnud. Anna Alti leina-rongist 9. novembril 1895. a. wõttis pärastu hulk tema laulmise ja näitewõiduse austajad osa. Ei wõi ütelda, kas ennemalt ühele lihtsale Eesti naisele suurem austamine osaks on saanud kui Anna Jakobsonile. Eesti lau-lus ja näitemängus oli ta kümme aastat wäsimata tegew. Ta puhkab Tartu Peetri koguduse wanas matuseaias, lihtsa kalmukünka all, oma tütrekesel kõrwal.

(Dr. K. A. Hermann'i «Eesti Üleüldine teaduseaamat, kuues wihk».)

New-Yorgis. «Uus Ilm». Nr. 1. saatsime.
Helsingis. P. K. Saatsime.
Moskwas. A. Gr. Kiri.
Narwas. A. J. Kuisige J. P. käest.
Rakweres. K. T. Saatsime.
Suhum-Kalees. A. D. Nrid 11, 12 ja 13 saatsime.
Raasik. H. N. Proowi-nr saab kaho 7-kop. postmargi eest.
Juurus. A. R. Taidame teie soowi.

töoga midagi teenida? . . . Minu herra, mitte viitteistkümmet kopikatki päewas. kui ta aus on, iseäraliste waimuannetega pole ja käed kehaliikkude toimetustega harjunud pole. Ja, kas tunnete riiginõunikku Iwan Iwanowitsch Klopstocki? — Mitte ühte kopikatki poole tosina Hollandi särkide õmblemise eest pole ta seni ajani andnud, aga ulke weel, nagu mõni kuningas, käsutab, karjub. Aga — lapsed näljas. . . Katarina Iwanowna lahutab käsa, käib tuba mööda ja näole ilmuwad punased plekikesed — wist haiguse mõjul. „Elad, nagu preili, saad ulualust, ilukatet süüa, kuna lapsed kahel päewal iwakest pole suhu saanud!“ Ma olin siis — noh, teate, purujoobnud, pikali maas ja kuulsin, kui Sonja (ta oli ilus, järskuse jutuga, walgejuukseline, kahwatu ja kõhnakene) räägib, räägib: „Kas siis, Katarina Iwanowna, teie mind sinna ajate, aga ise teate küll, missugune see Darja Franzowna on, iga politseijaoskond tunneb teda?“ — „Aga mis siis!“ wastab Katarina Iwanowna, „mis seal weel puigelda!“ Aga armuline herra, ärge süüdistage, Jumala pärast, ärge süüdistage! See polnud täiel mõistusel öeldud, ta oli äritatud, haiglane ja oma näljas olewate laste pärast mures, ja seilepärast siis ütles ta seda rohkem kiuste, kui tõsisel mõistes. . . . Ongi Katarina Iwanowna ju niisuguse iseloomuga, et siis, kui lapsed nutma hakkawad, minu pärast kas wõi kõhutühjuse pärast, siis algab ka kohe peks. Ja — ma pidin seda tundi nägema. oli kella kuue aeg, Sonjakene tõusis üles, tõmbas rätiku ümber, läks toast välja ja tuli wast kella üheksa ajal tagasi. Tuli, läks otseteed Katarina Iwanowna juurde ja luges temale kolmkümmend rublastist lauale. Mitte sõnagi ei rääkinud ta selle juures, waatas aga ringi, wõttis rätiku ja mässis oma pea peaaegu täieste selle sisse, kattis näo ja heitis woodisse, pööras näo seina poole, aga tema õlad ja keha — krampides. . . Ja mina — mina pidin seda nägema, nägin, noor inimene, ma nägin siis, kuidas Katarina Iwanowna, ka waikides, Sonjakese juurde läks ja kogu õhtu tema woodi ees põlwitas, tema jalgu suudles ja tõusta ei tahtnud, aga pärast uinusiwad mõlemad teineteist kaenlastades . . . mõlemad . . . kaenlastades . . . aga mina — täis kui siga! (Peale seisakut.) Sellest ajast, minu armas herra, sellest, ühel õnnetul õhtul ja kurjade inimeste poolt, sai temakene kollase pilleti ja siis — ei wõinud ta enam meie juurde jääda! Nüüd tuleb Sonjakene ikka siis, kui juba pimedaks läheb, meie juurde ja Katarina Iwanownale annab raha. . . Ma ei suutnud enam, tõusin üles, tõstsin käed taewa poole ja läksin tema kõrgeaususe Iwan Afanasjewitschi juurde. Kas teie kõrgeausust Iwan Afanasjewitschi tunnete? Ei! Noh, teda, seda ülihead inimest, peaksite teie tundma õppima! . . . Kõik kuulab ära. „Noh“, ütleb, „Marmeladow,

kord oled sa juba minu leotuseid petnud. . . Aga ma wõtan sind weel kord oma wastutuse peale, — nii nad ütlesiwad, — „pea meeles, ole karsk, tule!“ Ma langesin tema jalge ette maha, arwasin, teistsi ei wõi, endine nõunik, inimene, täis uueaegseid riiklikka haritud mõtteid. Ma läksin koju ja kui ma jutustasin, et mind tööle wõetakse, palka saan, Issand, mis siis oli . . . .

See, minu herra, oli wiie nädala eest. Ja . . . kui nad mõlemad, Katarina Iwanowna ja Sonjakene, seda kuulsiwad, Issand, ma olin kui paradisis! Enne oliwad sõimusõnad, nagu „siga“, „elajas“, „weiss“! Aga nüüd: käiwad kikiwarwul, waigistawad lapsigi! „Semjon Sacharõtsch tuli töölt, puhkab — kusch, wait . . .“ Tööle minnes joodawad mind kohwiga, keedawad koort! Ja lust nad mulle suurepäralise ülikonna üheteistkümmene rubla wiiekümne kopika eest välja tõiwad, sellest ma aru ei saa? Saapad, maniski — wisitülikond, ja kõik üheteistkümmene ja poole rubla eest, et ütle aga. Kui ma esimene päew töölt tulin, nägin, et Katarina Iwanowna kaks rooga on teinud, soe leem, küpsis — seniajani ei oleks sellest undki näha wõinud. Kui ma siis, kuus päewa tagasi, oma terve palga, kakskümmend kolm rubla nelikümmend kopikat, terwelt koju tõin, siis nimetas ta mind „lepalinnukeseks : . . . Lepalinnukene, sina niisugune wäikene.“ (Naerab.) Ja nelja silma all weel, saate aru? Noh, tema aga minu kaelas ja mina? — Ei, suudlen tema põskesid, aga tema, muud kui laulab: „Minu hea, armas lepalinnukene!“ Ja nendel paradislikkudel tundidel, kuidas ma tema laste eest lubasin hoolitseda ja oma ainsat tüdart sest autusest välja kiskuda, jälle koju tuua. . . . Ja muud, nii paljugi . . . Kas polnud ilus, minu herra, see on ju lubatud! Noh, minu herra (wäriseb, tõstab pead ja waatab imelikult Raskolnikowi otsa); aga teine päew peale mõlgutusi (see on just wiis päewa tagasi) läksin ma õhtul salaja Katarina Iwanowna kastikese kallale, kõik wõtsin ära, mis sellest palgast järel oli, silmake kõik mind! Wiies päew kodunt ära, seal otsitakse mind, ja teenistus — noh, sinna enam ei wõeta, wisitülikond on Egiptuse silla lähedal olewas trahteris, wahetasin ja sain niisuguse wastu . . . jah, kõik on kadunud! Läna olin Sonja pool, palusin peaparenduseks . . . ! He-he-he!

O m a n i k : Kas ta siis andis?

M a r m e l a d o w : See pooletoobine ongi tema raha eest ostetud. Oma kätega andis kolmkümmend kopikat, wiimase oma hinge tagant, ma ise nägin, et wiimane oli. Mitte sõnagi ei lausunud, waatas ainult waikides minu otsa . . . . Nii ei olda siin ilmas, waid seal . . . . muretsewad, kurdawad, nutawad, aga ei süüdistata! . . . Aga see on walus, wäga walus, et ei süüdistata! . . . Jah, kolmkümmend kopikat. Kas temal omal seda waja ei ole? — Minu armas herra, mis

teie arwate? Nüüd peab temakene ilma olema. . . Rahata, saate aru? Saate aru? Midagi pole suhu ega silma panna, ja! Aga ta peab riides käima — kuub, waadake, moodne,

Wabastatud Prometheus. Walter Crane kunstpildi järel.

aga kuidas siis — kõik ikka maitserikas, jalad, rinnad. . . .
Et kütkestaks, kui ta nendega — sinna mülkasse, aasale
peab minema. . . . Saate aru, missugune, leið niisugune

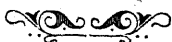
on? Noh, ja tema lihane isa wõtab sarnasel wiisil teenitud wiimased kopi- kad tütrelt, et pead parandada! Ma joon! Ja jõingi. . . . Noh, kes peaks küll niisugust, nagu mina olen, halatsema? Aah? Minu herra, kas on teil minu üle nüüd halatsust wõi ei? Räägi, herra, kas halatsed wõi ei? He-he-he!

O m a n i k: Ja mis sinust siis seal weel halatseda?

M a r m e l a d o w: Halatseda! Mis minust halatseda! . . . Mispärast halatseda? Ütled sa? Jah! Halatseda, minu üle! Pole waja! . . . Mind on waja üles puua, risti lüüa, aga mitte halatseda! Noh, poo risti, mõista kohut, ära halatse! Ja siis tulen ma ise sinu juurde, rõemus, pisa- rateni rõemus! . . . Kas sina, nuumik, arwasid, et see pool toopi minul magu- salt alla läks? Piina, piina otsisin ma tem- s ja leidsin, teidsin. Meie üle wõib ainult See halatseda, Kes halastus ise on, Kes kõigest aru saab, Tema on halastus, Tema on kohus. Kui see päew tuleb, kus küsitakse: „Kus on heldus, mis tige- dat tiisikusehaiget ema oma laste pärast wõerastütre mülkasse saatis? Kus on heldus, kus oma maapealset isa, seda metsikut joodikut, ei halatsetud?“ Siis ütleb Ta weel minule: „Tule, ma andsin sulle juba kord andeks, sellepärast, et sa nii palju oled kannatanud ja palju armastanud.“ . . . Tema annab ka minu Sonjakesele andeks, ma tean, et Ta ka temale andeks annab. . . . Ma nagu ole- sin kord juba Tema juures olnud mu süda nagu arwab midagi sarnast. . . . Ta mõistab kõikide, küll waeste ja rikaste, heade ja kurjade, tarkade ja rahunõud- jate peale kohut ja annab andeks, siis ütleb Tema ka meile: „Tulge, teie joodi- kud, tulge teie jõuetud, tulge, kes teie koormatud ja waewatud olete!“ (Tõuseb püsti, paneb käed risti ja waatab taewa poole) Ja siis lähme ka meie kartmatalt, häbenematalt, ja Tema ütleb: „Sead niisugused, päris elajad olete teie, aga tulge siiski!“ — Ja siis tulewad kõik, need suured patused, aga Tema ütleb: „Ma wõtan teid sellepärast wastu, et teie ise ei arwanud endid kõige selle wäärt olevat. . . .“ Ja kõik saawad aru ja — Katarina Iwanowna, ka tema saab aru. . . . ja Sonjakene. . . . Jssand, Sinu riik tulgu!

Eesriie langeb.

Wene keelest: *Wootle Mesikäpp.*

Näitemängukursused

Näitekunstiaabits.

Praktikalised juhatused kõigile, kes endid näitelavalisele tegewusele soowivad pühendada.

Pealinna keiserliku teatri näitleja **F. A. Burdina** järele kokku seadnud **S. A. Parmi**.

I.

Eelharidusest ja tehnikalist ettevalmistusest.

Siis, kes ennast näitelawalijele tegewusele soowib pühendada, peab enesele kõige peatt kindlaks tegema, mis näitekunst dieti tähendab ja mida selle all mõista mõidakse.

Näitleja peab näitelawal oma isikuga jarnast isikut, jarnast tüüpust kujutama, nagu jeda kirjanik ette on kirjutanud, kõige selle juures peab ta oma isiku täieste sellesse, kujutatavasse tüüpusesse peitma, mida ta oma isikuga esitab, ja weel nii peitma, et publikum oma ees mitte näitlejat ei näe, waid ettekujutatawat isikut.

Sellest mõime järeldada, et isik, kes näitlejaks soowib hakata, peab nimelt:

- a) kehaliigutused,
- b) häälitsemise ja
- c) miimika

hästi wälja töötama, sest et need just omadused on, milledega näitleja pealtwaatajate peale mõjuda mõib

Igaühel, kes näitlejaks soowib saada, peab annet, asja wastu armastust ja teatav eelharidus olema.

Haridujeta pole arusaamist ja arusaamijeta pole jälle head osade ettekandmist. Haridujeta

ja ettevalmistujeta ning praktikata on ka kõige juuremate annetega isik paljas toores materjal ja sellest toorest materjalist kuni juurepäralise ehitujeni on — wäga palju wahet. Kui jagedaste ei kaebata materjali, hea ja kalli materjali kadumise üle, mis raiskamisest ja ostamatusest tuleb. Kui paljud olekijwad oma annete poolest head näitlejad, kui neil eelharidus wõi praktika ei puuduks.

Kes ennast näitelawalijele tegewusele pühendab, olgu näitekirjandusega kõigesti tuttaw. Loetagu eesti-, wene- ja muu keelset, iseäranis laste keelset kirjandust, kus mujalt keelest tõlgitud näitedid enam-wähem heal keelel kirjastatud on. Tulewajal näitlejal olgu kõik näitekirjanikud kui oma wiis jõrme teada, temal olgu iga-ühhe tähtsamad tööd läbi loetud ja sijust teada, milles kellegi töö, stiili jne. iseäraljus seisab.

Näitleja kehaliigutused peawad loomulikult kerged, ilusad ja painduwad olema. — Et aga meie, kui põhjapoolsed elanikud, oma liigutustes pikaldased, roidunud, painduwujeta ja konarlijed oleme, siis peame meie ilusaid liigutusi tantju, wehklemise ja turnimise läbi harjutama. Rahwas mõedab iga näitleja liigutust, ja sellepärast peab näitleja kodus, seltskonnas ja igal pool wiijakates liikumistes ja liigutustes elama.

On ta kord neid omandanud, siis jäävad need temale eluks ajaks.

Näitelavalisele tegewusele ajudes peab ta oma hääle ja wäljaütlemise (diktioni) kallal iheäransis hoolega töötama. Peab keelt, milles näidelda mõeldakse, hästi jügaraste tundma, ei kunagi walerõhtusid tarwitama, dieti lugema, jalgelt ja kõlawalt sõnu wälja ütlemata, kunagi ei tohi juus — nii ütelda — pudru olla! Et aga jeda omandada, peab oma oja alati hoolega pähe õppima ja kõwaste, ettekandmisetoonis jeda õppimist toimetama, siis wõib kõrw (kuulmine) alati keelt (diktioni) juhtida ja parandada. Et aga häält kõlawaks ja painduwaks harjutada, jelleks on kaulik gammat jagedaste lauldes harjutada.

Näitleja, kes jegalet ja liig rutates, pöbinal sõnu wälja ütleb, efsib kolme, nimelt näitekirjaniku, publikumi ja iheeneje wastu.

Näitemängukirjaniku wastu efsib tema jelles, et näitemängu nagu poolikult wälja on räägitud, rahwa wastu jelles, et jee temast aru pole jaa-mud, ja iheeneje wastu, et ta oma sõnadega kellegi peale mõju pole jafjanud awaldada.

Kui näiteja näol jelleks iheäralikka omadusi ei ole, on peaeegu wõimata miimikat omandada, siiski lähed jee pifaajalise ja hoolsa näolihaste harjutuse teel wiimati forda.

Kergeid tundmusi, näitujeks: lahket muigamist, kerget rõemustust, wähest kurbtust jne., on kerge peegli abil harjutades omandada, aga juuremate tundmuste awaldamine, nagu: kohutawa õnnetuse, jurnahirnu jne. awaldamine ega harjutus pole mitte igapäewane ega lihtne, jagedaste ei jaagi wõned näitlejad jeda hea mõjuga ette tuua, jelleks on juba ihejuguist näo-laadi ja juurt sijemiste tunnete jõudu waja. Näoliigutusi ükfinda, ilma sijemise tundeta, niikaugale harjutada on — wõimata. Kui näitleja oma sijemise tundmusega nende filmapiltude etendamisjale kaaja ei ela, olgugi et ta kõike oma jõudu tarwitab, siis pole ta wäljaaste mitte loomulik ja tema näoliigutused jääwad ainult halenaljakaks grimasjiks (krimpjutusteks).

II.

Näitemänguosa õppimisest ja näitemänguproowiõhtutest.

Kunsti armastades ja ennaft temale pühendades peab näitleja hoolega oma tegewuse üle walwama. Esiimeseks kohujeks tehku ta omale

ojaõppimist, jest oja peab näitlejal wiimise tähent peab olema.

Näitleja ei tohi kunagi kirjaniku sõnu oma sõnadega ümber wahetada.

Algajad ja näitlejad! Kui teie soowite, et teie waewast lugu peetaks ja teie ettekannet hinnataks, siis õppige ije ka teiste — näitemängukirjaniku — tööst lugu pidama.

Minult siis wõib näitleja ladujatt määngida, kui ta näitelawal kodus, nagu täielik peremees on. Et jarnast kodust olekut kätte jaada, et täieste kõiges kindel olla, jelleks ei ole midagi muud nii wäga tungiwalt waja, kui et oja sõnast sõnast, lause-lauselt peab peab olema. On oja peas, pole kogelemist karta ega etteütlejalt sõna oodata.

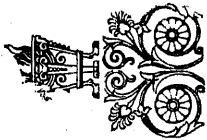
Oja mitte teades on wõimata näitelawale minna, ja näitlejal pole, mille peale ta julge oleks. — Kuidas wõitski ka näitleja kedagi ijkut kujutada, kui ta jelle kõnetki ei tea? Oma oja mittetundmine on alatu ja näitekunsti häbistamine. Rahwas, kes näitemänguetendusele tuleb, maksab oma peajetähtede eest raha, ja siis on temal õigus ka näitlejalt hooljat ja head määngimist nõuda. Näitleja jaab oma waewa eest taju, ja nii siis on temal kohustuji rahwa wastu. See on täieste ilmaaegne näitemänguetenduseõhtul weel etteütlejat tarwitada, etenduseõhtuks peawad kõigil osad peas olema, nii et ilma etteütlejata määngida wõib.

Wäljamaal ei lasta näitlejat, kellel oma oja peas ei ole, kunagi näitelawale, ja kui tema ka kogemata jinna reaks pääsema, siis tõrjutakse ta rahwa poolt wilistamisjega eemale.

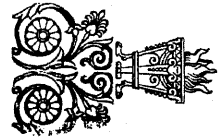
Näitemänguproowi wõi harjutuste kordadel peab näitleja juft niisamuti määngima, nagu oleks jee rahwale ettekandmine olewat. — Minult need, kes näitekunsti ei armasta ega näitlejaks ei taha jaada, wõiwad ütelda: „Küll ma ettekande ajal loomulikult hästi püüan määngida!“ — Jgale mõtlejale inimesele on jee aga arusaamata küsimus — näitemängu etenduse korral osatakse määngida, proowiajal mitte. Kust peaks siis näitlejale jee osawus tulema, kui ta proowiajal juba hästi ei püüa määngida. — Wida juba harjutuseajal tehtud ei jaa, jeda ei tehta ka etenduse ajal. — Et oma oja hästi ette tuua, jelleks on harjutuseajal tõst wäewanägenist waja, ja kunagi ei tohita etteütleja ega hea õnne peale loota, nagu jeda mõned ükfind näitlejad, teewad.

Politikaline, majandusline, ilukirjandusline ja teadusline nädalaleht

„Töö“

ilmub 24. oktobrist j. a. alates „Töö Kirjastuseühitsuse“ väljaandel.

„Töö“ ilmub klassiteadliste tööliste waimus. Töölisteklassi, kui poliitikalijelt ja majanduslijelt kõige rõhkem rõhutatud seltskonnaosa, kaugele-ulatavaid nõudeid silmas pidades ei lepi „Töö“ mitte poolitute ja petiste paranduskatetega, waid nõuab põhjalikku Wenemaa riiklise, ühiselulise ja majanduslise korra uuendust.

„Töö“ tahab tööliste keskel ühendawaks liuliks olla, et nende klassiteadwust laiendada ja tööliji ühistegewusele üles kutsuda. Selles mõttes paneb „Töö“ iseäranis rõhku tööliste ametiühjuse peale. „Töö“ toob ülewaateid wäljamaa, Wene ja Gesti ametiühjuse tegewusest, walgustab põhjalikult kõiki tööliste elujärjesse, tööoludesse ja tööpalgasse puutuwaid küsimusi.

Põllutööliste seisukorra parandamiseks kaasa aitades nõuab „Töö“ kõige äraiganenud feodalse korra põhjalikku uuendust, põllutööliste ühedigukslust wälke- ja suurmaapidajatega ja põllutööliste ühinemise wabadust, et sel teel oma elujärke parandada.

Ilukirjanduse, kunsti ja teaduse wallast toob „Töö“ hoolega wäljawalitud juttusid, luuletusi, kirjanduse- ja kunstiarwustusi, teaduslikka juhtkirjasiid ja piltisiid.

„Töö“ toetawad kõik meie paremad teadusemehead ja ilukirjanisid, kes töölisteklassi edenemisele ja tulewikule kaasa tunnewad.

„Töö“ ilmub üks kord nädalas igal laupäewal, toredate wärwitrükitaantega, heal paberil.

Üksiku numbri hind ainult 5 kop.

Tellimise hind kuni aasta lõpuni 50 kop.

„Töö“ tellimisi ja kuulutusi wõtawad paremad raamatukauplused wastu.

„Töö“ toimetuse ja talituse asupait: **Tallinnas, Toom-Kuninga uul. nr. 20.**

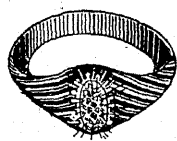

E l a n

Uuel sadama ulitsal, Aleksandrowi majas,
Wiljandi raudejaama wastas.

Ammaproua Graufeldt.

300 rbl. kingitust

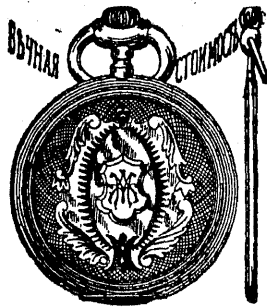
jaab igaüks, kes näidata wõib, et meie poolt soowitatud kaup, mille hind seniajani 16 rbl. oli — lihes kajulikkude asjades, mitte meie poolt määratud hinna 12 rbl. asemel 4 rbl. 50 kop. wäärt ei ole. Tellige ja siis näete.

1) Tore meesterahwa lahtine taskukell, harilikult mustast terajest, ankerlise, mitte tsilindrilise kiwide peal käiguga ja isearalise nupumurdmise eest hoidjaga, kolmu eest kaitsewa klaasi ja sõlawa, minuti peal õige käiguga. 2) Kett Amerika kullast ehk harilikult walgest metallist. 3) Nudis automaatline kinemograafripats, tore töö kahetordje, muutuwa ja huwitawalt naisterahwast kujutawa läbipaistmisega. 4) Semisnahkne kotikene uuri jaoks. 5) Uuri wargate eest hoidja. 6) Dr. Kochi pitsapparat suitsetamise kahjulikkuse eemalhoidmiseks. 7) Wäljamaa töö, nahkne portmonee 7-jaoga ja isearalise petjatihoidja ofakonaga. 8) Gummiist petjat tellija nime, isanine ja liignimega. 9) Wärvipurgikene petjati jaoks. 10) Harilik, aga isearalise mehhanismusega habemenuga „Solingen“, millega igaüks habet wõib ajada, ilma et isjelõitamisest karta oleks. 11) Nittelwahukaufikene. 12) Nittelpinslikene. 13--15) Kolm hõbe (84 proowiga) ripatjit — ujj, lootus, armastus. Kuld (56 proowiga) Amerika briljandiga sõrmus (waata joonistusel). Rõugu jee garnitur — ainult 4 rbl. 50 kop. eest ja kui naisterahwa tsilindernuur juurde tellitakse, siis 5 rbl. Meester. ehk naister. kinnised, kolmetordjed tsilindernuurid 5 r. 45 kop. Saadan uurid minutlikelt õige käiguga ja 7-aastase wastutusega wälja. Saadan kõhe peale tellimise kättejaamist ja ilma isjemakjuta. Saatmine Europa-Wenemaale 55 kop., Siberisje 85 kop. Tellimised palume firma J. P. Fischelson nime peale saata. Adreis: Т-ов. фирма Я. П. Фишельсонъ, Варшава, Паяская 14—17.

Hõbeurid

ainult 4 r. 95 k. eest ja 2 uuri 9 r. 50 k. eest.

Et Schweitziist millegi wabriku kiwideerimisel määratu arwu hõbeuridid osta jaine, siis oleme walmis neid poole odawama hinna eest müüma, kui teised firmad. Misjao's raha mustade uuride peale loopida, kui meie juurest 84 proowiga hõbe-

uuri 4 rbl. 95 kop. eest jaate, mis peale 10-aastase tarwitamise wähemalt hõbeda hinna eest itagi ära wõib müüa. Saadan õhukejed, üliiluljad uuemamoelised uurid, käit kiwide peal, metallfantas-numbriplate, 40-tunni järele kord illes keerata „Remontoir“. Kapslid üliiluljate joonistustega. Käit minuti pealt õige, wastutus 6 aasta peale. Saadetakse järelmakju eest ilma isjemakjuta ära. Saatmine 4 uuri pealt 40 kop. (Siberisje 75 kop.). Moosjad hõbeketid 84 proowiga, toredad eraldused — 2 rbl. 50 kop. ja 5 rbl. Adreis: Т-во „Патентъ“. Варшава, Св. Креста 48, отдѣл. 58.

200 rubla kingime

jellele, kes ära näitab, et meie kaup mitte alamaalnimetatud hinnaline ei ole. 12 rbl. ajemel jaadame 3 rbl. 95 kop. eest 17 tarwilikku ja hinnalist asja: 1) Must warse terajest meesterahwa anker- ehk naisterahwa tsilindernuur, wõtmeta, 40 tunni järele

kord illeskeerataw. Wastutus 8 a. peale; 2) tore, mitte mustakminew kett; 3) niijamajugune uue-moeline ripats; 4) seemisnahast kotise uuri hoidmiseks; 5) uuemoeline nahk portmonee 6-jaoskonnaga; 6) kajulik asi — Amerika hädaohuta habemenuga „Sanita“, millega igaüks, ka harjunuta, habet wõib ajada; 7) pintslite; 8) nittelwahukaufike; 9) noateritamiserihm; 10) tore doublettisõrmus opalikiwiga; 11) Pariisi mudis „Plastographique“, mis loomulikult igajuguseid toredusi näitab; 12—17) 6 wäga huwitawat pilti jelle jaoks. Kõik need asjad saadetakse 3 rbl. 95 kop. eest, kaks garnit. 7 rbl. 40 kop. Tellimist jaades saadetakse kõhe järelmakjuga ja ilma isjemakjuta; jaatmisefulud 40 kop. (Siberisje 75 kop.). Niijamajugune garnitur, paremad asjad 450 kop., kaks garnit. 850 k., kinnised uurid 1 r. kallimad. Adreis: Товарищество „Заря“, Варшава, Отд. 58.

Laupäeval, 28. novembril 1909. aastal

„Lootuses“

suurem algupäraline

Näitemängu-õhtu.

Etendatakse

näitemäng: „Ranna Rein“,

Eesti rahwa orjaaegset elu kujutaw 3-waatusline, 4-pildiline algupäraline kurbmäng (draama).

◀◀◀◀ Kirjutanud **S. A. Parmi**. ▶▶▶▶

Ö f a l s e d :

Skimene pilt.

Jaanitulel.

Lammeotsja Jaan, Nurme talu rentnik	hra Janson.
Salme, tema tiltar	neiu Lindmann.
Mino, Jaani kašmandif	neiu Kikerist.
Põllu Tõnu, Saani sõber, mõisa filter	hra Dmann.
Ranna Rein, noor waene kalamees	hra Freimann.
Salat, kilarätsep	hra Mägi.
Abolf Kaltenbrunn, kohal. mõisa kirjutaja	hra Komberg.
Timmu Jaak, metsawäht	hra Ellmann.
Pidulised ja pillimehed	N. N. N.

Mängukoht: Nurme talu ees.

Teine pilt.

Wangimaja s.

Eiu, Ranna Reinu ema	proua Jurkmann.
Põllu Tõnu	hra Dmann.
Ranna Rein	hra Freimann.
Salme	neiu Lindmann.
Mino	neiu Kikerist.
Marlei, wangimaja illem	hra Nst.
Kallas, wangimaja tunnimees	hra Sdesaar.

Mängukoht: Wangimaja eestoas.

Kolmas pilt.

Hilja! Hilja!

Ranna Rein	hra Freimann.
Salat	hra Mägi.
Mino	neiu Lindmann.

Mängukoht: Nurme furnuaja lähedal.

Neljäs pilt.

Restööfurnuajal.

Ranna Rein	hra Freimann
Abolf Kaltenbrunn	hra Komberg.
Salme waim	neiu Lindmann.

Mängukoht: Nurme furnuajal.

2. ja 3. pilbi wahel kestab faksteistfilmend aastat. — Mängukoht: Gesticmaal, ühes suuremas mereäärtes mõisas. — Mängu aeg: XIX aastajal, enne priiust. — Gesti rahwa riided.

Suhatab: hra **S. A. Parmi**.

————— Pärast teist kella palutakse saalis olla. —————

Pärast etendust

◆◆◆◆ **T a n t s.** ◆◆◆◆

Mängu waheaegadel ja tantsuks mängib **Dwinski** polgu keelpillideorkester.

Konfette, Amori post.

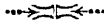
Hakatus kell 9 õhtul, lõpp kell 3 öösel.

Pääsetähtede hinnad ühes heategewa maksuga: I. pl. 75, II. pl. 50, III. 40 ja gallerei 30 kop. Platsipiletitega pääseb ka tantsule. Ainult tantsuks meester. 40 ja naister. 25 kop.

Pääsetähtede eelmüük: „Näitelawa“ toimetuses, Wene uul. majas nr. 16 (endises A. Laurmanni trükikojas), peale selle näitemängu-õhtul kella 6 „Lootuse“ kassas.

S i s u :

1. waatus.

Zaani laupäewa õhtul tulewad küla nooremad (meind=peiud) ja wanemad Tammitu talu õuele koku, kus lauldaske ja mängitakse. Rõrwal põleb jaanituli. Külarätsep Zalatka löbustab oma naljaga koosolijaid. Edasi tuleb Kanna Rein mõne kaaslasega. Zuatse õlut ja oldaske tujus. Külalised lahtuwad, ainult Kanna Rein ja Salme jääwad, kus Salme jeda kurdab, et mõisakirjutaja Adolf Kaltenbrun teda taga ajada ja mõisa wiia kawatsewat. Wiimati lahtub Salme, jedajama mõtleb ta Rein teha, kuid Kaltenbrun ilmub ja siit algab sõnelemine, kuni Kaltenbrun Reinu peale tungib ja teda lasta tahab. Rein tõukab tema pikali, tõmbab tema käest plüssi ära ja laskeb õhku tühjaks. Kaltenbrun hakkab appi hüüdma, mõtjameetsawahht Zaafruttas lohale, kus Kaltenbrun ütleb, et Rein tema elu kallale kippunud, tema peale lastunud, kuid pole treshmanud. Reinu tahetaske kinni siduda ja mõisa wiia. Rein lütkab alatu pinnisidumise uhtelt eemale ja läheb ije mõisa.

2. waatus.

Wangimajas ärajaatmise päewal. Rein on Kaltenbruni armuladeduse töttu jepitjetud

walekaebtuse tagajärjel tapmijetaske pärast 12 aastaks junnitööle mõistetud. Wangimajaske ilmuvad Põllu Tõnu ja Reinu ema, peale jelle Salme ja Aino. Lahtumise pill on väga kurb. Salme töotab Reinnule igawest truudust ja Rein wiitakse jepitjotaske, et raudu panna ja Siberisjke jaata. Teised jääwad teda leinama.

3. waatus.

Kaheteistkümnne aasta pärast. Rein ilmub rõhutuna, haigena, wana, murtud mehena tagasi. Kohad ja inimejed on wõeraks jäänuid. Surnuaja lähedal juhtub ta Aino ja Zalataga koku, need teda ei tunne, aga tema küsimiste peale jaab ta teada, et tema oma ja Salme manalasjke on waibunud. Teised lahtuwad ja Rein läheb jurnuatale omaste haudadele palwetama. Siia ajab jüdametunnistuse piin ta Kaltenbruni. See lohtub, aga Reinu ära tundes hakkab ta Reinu käest andeks paluma, mida ta Rein teeb. Haudadel palwetades ilmub tema ette nerwidehaiguigel Salme waim pulmaehtes, jeda nähes jaab Rein jüdamelöögi ja langeb jurnult hauale.

